

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

**Delredovisning av uppdrag
om kommunikationssatsning
om rättigheter för personer
med funktionsnedsättning
(S2015/2415/FST)**

Myndigheten
för delaktighet

Delredovisning av uppdrag om kommunikationssatsning om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (S2015/2415/FST)

Myndigheten för delaktighet, 2016

Titel: Delredovisning av uppdrag om kommunikationssatsning om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (S2015/2415/FST)

Myndigheten för delaktighet serie 2016:31 (diarienummer 2016/0229)

Projektledare: Lina Pastorek

Rapporten finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.
Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet,

Box 1210, 172 24 Sundbyberg

E-post: info@mfd.se

Fax: 08-600 84 99

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Innehåll	3
Bilagor.....	4
Inledning	4
Sammanfattning av uppdragets genomförande.....	5
Projektledning, styrning, planering och administration	6
Insatser med tvärsektoriella målgrupper	7
Insatser riktade till anställda i kommuner.....	7
Insatser riktade till anställda i statlig förvaltning	8
Insatser för att sprida kunskap om diskrimineringslagen.....	9
Insatser för att uppmärksamma barnrättsperspektivet	10
Insatser riktade till privata aktörer.....	10
Samarbete med rättighetsbärare och deras organisationer.....	11
Översättning av kommentarer samt spridning av dessa och rekommendationerna.....	11
Internationellt arbete.....	12
Material och kommunikation.....	12
Planering för 2017	13
Insatser riktade gentemot kommuner.....	13
Insatser riktade till statligt anställda	13
Insatser riktade till rättighetsbärare	13
Insatser riktade till privata aktörer	14
Insatser för att sprida kunskap om lagändringen.....	14
Övriga insatser	14

Bilagor

1. Projektplan beslutad den 21 november 2016
2. Kommunikationsplan beslutad den 16 juni 2016
3. Checklista översättningsprocess allmänna kommentarer beslutad den 12 december 2016.

Inledning

Regeringen gav den 1 april 2015 Myndigheten för delaktighet (MFD) i uppdrag att i samarbete med Diskrimineringsombudsmannen (DO) genomföra en kommunikationssatsning för att öka kunskapen och medvetenheten hos allmänheten, anställda inom den offentliga sektorn, privata aktörer samt hos kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning om innehållet i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (dnr S2015/2415/FST).

Kommunikationssatsningen ska genomföras under åren 2015–2017. Betydelsen för barn och unga av rättigheterna i konventionen ska särskilt belysas inom ramen för satsningen. I dessa delar ska Barnombudsmannen (BO) bistå med expertstöd till MFD och DO. I uppdraget ingår att senast den 13 december 2016 lämna en delredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet). I denna rapport redovisar medverkande myndigheter vilket arbete som utförts inom ramen för uppdraget hittills samt hur planering av kommunikation för 2017 ser ut.

Sammanfattning av uppdragets genomförande 2016

Medverkande myndigheter har under året fattat strategiskt viktiga beslut om en kommunikationsplan och en projektplan. Detta innebär att inriktningen för 2017 är tydlig och definierad, att aktiviteter har specificerats och att budgeten är planerad.

En mängd föreläsningar, seminarier och konferenser har genomförts av Myndigheten för delaktighet (MFD) eller av andra berörda aktörer där innehållet i konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (hädanefter kallad konventionen) och de allmänna kommentarerna har kommunicerats, vilket ökat kännedomen om konventionen hos rättighetsbärare, anställda i kommuner och inom myndigheter.

Kommunikationsinsatserna har fokuserats till målgrupperna kommunanställda, anställda i statlig förvaltning, rättighetsbärare samt privata aktörer. Genom dessa aktörer förväntas kännedomen om konventionen på sikt öka hos allmänheten.

Fokusområden för kommunikation har beslutats vara tillgänglighet, utbildning och arbete vilket genomsyrar alla aktiviteter inom projektet och i projektets prioriteringar. Vidare har kommunikation i uppdraget definierats som utbildning, fysiska möten och annan kommunikation.

Barnrättsperspektivet har säkerställts och förtydligats genom fokus på barn med funktionsnedsättning i Barnombudsmannens (BO) årsrapport Respekt samt integrerat i konventionsprojektets aktiviteter.

Kunskapen om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering har spridits genom Diskrimineringsombudsmannens (DO) medverkan i olika seminarier. Medier har också löpande uppmärksammat myndighetens pressmeddelanden om DO:s tillsynsbeslut samt ställningstaganden om att driva process i domstol. DO har också låtit genomföra en målgruppsundersökning gentemot privata aktörer, bland annat om kännedomen om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering och om konventionen.

Genom regeringsuppdraget har MFD givits möjlighet att inkorporera ett rättighetsbaserat arbetssätt i sitt ordinarie uppdrag vilket inkluderas i framtagande av rapporter och i externa aktiviteter och kommunikation.

Kännedomsfrågor om konventionen har varit en del av de frågor som MFD har ställt i sin kommunuppföljning, myndighetsenkäter och i frågor till webbpanelen Rivkraft som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Vidare var en kännedomsfråga om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering en del av MFD:s myndighetsenkät. MFD ser över möjligheterna att följa kännedomen på längre sikt i samband med MFD:s pågående översyn och utvecklingsarbete av uppföljningssystemet inom funktionshindersområdet.

Sammanfattningsvis bedömer MFD att ovanstående insatser har bidragit till att öka kännedomen om konventionen, kommentarerna och rekommendationerna hos de i uppdraget utpekade målgrupperna.

Projektledning, styrning, planering och administration

Under året har en ny projektledare för genomförande av uppdraget rekryterats till MFD och en kommunikatör har anställts. I syfte att tydliggöra att MFD är den huvudsakliga mottagaren och ägaren av konventionsuppdraget har styrformerna arbetats om så att uppdragets styrgrupp numera består av generaldirektören och berörda avdelningschefer på MFD. Tidigare ingick även kommunikationscheferna från DO och BO. Avstämning med DO och BO sker genom operativa arbetsgruppsmöten samt vid behov på högre nivå.

Under året har en kommunikationsplan och en projektplan arbetats fram och beslutats, vilka kommer vägleda arbetet under 2017.

Då MFD har haft stor personalomsättning under året har en del av de planerade insatserna inte kunnat genomföras vilket fått till följd att de medel som stått till MFD:s förfogande inte fullt ut har kunnat nyttjas. DO har använt de tilldelade medlen för året. BO har inte fullt ut använt tilldelade medel. För 2017 beräknar konventionsprojektet att medel kommer kunna användas till fullo i enlighet med beslutad kommunikationsplan och projektplan.

Insatser med tvärsektoriella målgrupper

MFD deltog vid Barnsrättstorget i Almedalen genom att stå värd för ett välbesökt seminarium om barn med funktionsnedsättning. Vid MFD:s delaktighetsdag den 1 december 2016 var konventionen i fokus då bl.a. ett halvdagsseminarium genomfördes med 130 kommunanställda från hela Sverige om konventionen, kommentarerna och rekommendationerna. MFD medverkade dessutom för första gången på MR-dagarna med både en monter och ett seminarium under rubriken Från patient till medborgare – om ett perspektivskifte med konventionen som bas.

Insatser riktade till anställda i kommuner

Under året har en grundläggare presentation om konventionen utvecklats och testats genom olika föreläsningar och utbildningar. MFD har medverkat vid Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) och MFD:s gemensamma tillgänglighetsnätverk riktat mot kommuner. MFD har medverkat vid en tvådagarsutbildning för kommunanställda i Luleå kommun i syfte att sprida kännedom om konventionen liksom vid sammankomster för chefer inom området personlig assistans, vid socialchefs dagar och vid möten i nationella kompetensrådet med mera. Föredrag om konventionen har inkluderats i kollektivtrafikkonferenser i Luleå och Göteborg.

MFD har vid flera tillfällen haft dialog med SKL för att diskutera synergier och samverkan mellan SKL:s MR-uppdrag och MFD:s konventionsuppdrag. För att rikta kommunikation till kommuner (och landsting) är det enligt MFD av avgörande betydelse att samverkan med SKL förstärks för att inkludera både funktionshinderperspektivet och konventionen i arbetet med mänskliga rättigheter lokalt.

Insatser riktade till anställda i statlig förvaltning

Arbetet med konventionsuppdraget har medfört en tät samverkan mellan de tre myndigheter som pekas ut i uppdraget. Under året arrangerade DO en myndighetsgemensam workshop ledd av en extern forskare för att öka och fördjupa kännedomen om konventionen hos projektmedlemmarna.

Vidare har personal på MFD löpande under året fått utbildning och information om konventionen och dess innehåll liksom de kommentarer och rekommendationer som kommittén har presenterat. Inom MFD har samverkan skett med dem som har arbetat med uppdraget att ta fram ett förslag till ny funktionshinderspolitik, i syfte att säkerställa att detta förslag baseras på konventionen i så stor utsträckning som möjligt. Kommunikation om konventionen har också inkluderats i samarbetet och dialogen med de strategiska myndigheterna vid flertalet tillfällen. Riktade utbildningar om konventionen har hållits för anställda vid ESF-rådet, FEAD (Fonden för dem som har det sämst ställt) och Försäkringskassan.

En tät samverkan med Uppsala universitet har utvecklats inom ramen för det MR-uppdrag universitetet har och en överenskommelse om samverkan mellan MFD och universitetet undertecknades i november 2016, vilken nu kommer att fördjupas. En webbaserad utbildningsmodul om konventionen samt en modul om hur en konvention blir till, exemplifierad med konventionen, utvecklas för närvarande. Vidare är konventionen en del av den uppdragsutbildning som Uppsala universitet riktar till offentliganställda genom en tredagars utbildning i Uppsala. Vid MR-forum arrangerat av Uppsala universitet den 8 december 2016 deltog MFD som utställare och spred kännedom om konventionen, kommentarerna och rekommendationerna.

En konstruktiv dialog har förts med länsstyrelserna både inom ramen för den MR-satsning som länsstyrelserna genomför under ledning av länsstyrelsen Dalarna och med enskilda länsstyrelser. Ett sådant exempel är en heldagsutbildning som MFD genomförde för samtliga anställda på Länsstyrelsen i Sörmland under våren 2016. Samarbetet med länsstyrelserna kommer under 2017 att fortsätta och utvecklas.

Insatser för att sprida kunskap om diskrimineringslagen

DO har inom uppdraget föreläst och vid olika arrangemang spridit kunskap om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen medverkade vid ett seminarium i Almedalen arrangerat av Handikappförbunden om tillämpningen av diskrimineringslagen. DO har också föreläst vid ett välbesökt seminarium, arrangerat av Svenska färdtjänstföreningen, och vid Boverkets samråd med funktionshindersrörelsen, SKL och länsstyrelserna.

Även DO har haft en dialog med Uppsala universitet om bland annat utbildningsinnehåll som rör diskrimineringslagen i grundutbildningen om mänskliga rättigheter.

DO:s pressmeddelanden om olika tillsynsbeslut samt stämningar som rör bristande tillgänglighet har fått spridning i media och på så sätt bidragit till att förmedla kunskap om att bristande tillgänglighet är en form av diskriminering.

Under året har DO låtit genomföra en målgruppsundersökning som rörde privata aktörer, både i egenskap av arbetsgivare och som aktörer som tillhandahåller varor och tjänster. En tredje grupp i undersökningen var kommuners näringslivsansvariga, som i regeringsuppdraget är identifierade som en viktig kanal för att nå det lokala näringslivet. Sifo fick uppdraget att genom telefonenkäter intervjua 600 personer över hela landet. Undersökningen rörde bland annat kännedom om bristande tillgänglighet som en form av diskriminering, kännedom om konventionen och hur olika aktörer söker och tar del av information. Resultatet från denna undersökning har utgjort ett underlag för att planera kommunikationsaktiviteter inför 2017.

Insatser för att uppmärksamma barnrättsperspektivet

Barnombudsmannens årsrapport Respekt (2016) handlar om samhällets stöd för barn med funktionsnedsättning. I rapporten, som lämnades till regeringen den 21 mars 2016, har Barnombudsmannen låtit barn och unga med funktionsnedsättning komma till tals och själva förmedla sina erfarenheter och åsikter vad gäller stöd. Rapporten beskriver även konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt bristande tillgänglighet som en form av diskriminering. Barnombudsmannen har utifrån sin kunskap om barns rättigheter, samt erfarenheterna från arbetet med Respekt, bistått med expertstöd i det löpande arbetet i uppdragets styr- och arbetsgrupp. En lägesuppdatering utifrån respektive verksamheter, samt aktuell omvärldsbevakning, har också förmedlats till arbetsgruppens olika parter. I april 2016 medverkade Barnombudsmannen på ett eftermiddagsseminarium om konventionen tillsammans med DO och MFD.

Insatser riktade till privata aktörer

MFD har samverkat med Arbetsgivarföreningen KFO och Assistansanordnarna för att nå berörda yrkesgrupper. Vid seminarier och utbildningar som de har arrangerat för sina målgrupper och anställda har MFD medverkat för att kommunicera om konventionen.

Under december 2016 genomförs en förstudie via en extern konsult om hur konventionen och funktionshinderperspektivet inkluderas i privata aktörers arbete med socialt ansvarstagande (CSR) och rekrytering samt som underlag i utvecklingen av varor och tjänster. Arbetet tas vidare under 2017.

Samarbete med rättighetsbärare och deras organisationer

MFD har ett strategiskt samråd med funktionshindersrörelsen i frågor om hur kommunikationssatsningen ska utformas. Rättighetsbärarnas perspektiv har inkommerats när så är möjligt vid aktiviteter initierade inom ramen för regeringsuppdraget såsom vid seminarier, utbildningsmaterial, översättningsprocessen med mera. Utöver detta har MFD medverkat vid seminarier som MFD har inbjudits till:

- Konferens organiserad av Från Snack till verkstad (Arvsfondsprojekt).
- Konferens organiserad av Med lagen som verktyg (Arvsfondsprojekt).
- Konferens organiserad av Vi hör det vi ser (Arvsfondsprojekt) om ökad tillgänglighet för döva och hörselskadade vid statliga museer.
- Konferens arrangerad av Elöverkänsligas Riksförbund (även DO medverkade).
- Seminarium i Almedalen arrangerat av Handikappförbunden (DO medverkade).
- Föreläsning på Sveriges Dövas Riksförbund.

Översättning av kommentarer samt spridning av dessa och rekommendationerna

Under året har mycket resurser ägnats åt att översätta de allmänna kommentarerna 1 och 2 samt finna former för och dokumentera processen för detta. Under sommaren blev kommentarerna färdiga och publicerades på MFD:s websida samt spreds digitalt till medlemmarna i MFD:s tillgänglighetsnätverk. Därefter påbörjades arbetet för att ta fram sammanfattande introduktioner till kommentarerna som också har tillgängliggjorts i lättläst form och som teckenspråk. En checklista för processen har utvecklats och beslutats, vilken biläggs denna rapport

Delredovisning av uppdrag om kommunikationssatsning om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (S2015/2415/FST)

tillsammans med översatta kommentarer i samtliga format för publikation även på regeringens MR-sida (bilaga 3).

Rekommendationerna har tillgängliggjorts via en länk på www.mfd.se och sprids genom att relevanta delar av rekommendationerna kommuniceras vid seminarier och konferenser.

Internationellt arbete

MFD har också medverkat vid internationella sammankomster för att sprida kännedom om konventionen och Sveriges arbete med genomförandet av den inom ramen för pågående regeringsuppdrag. MFD medverkade därför vid en konferens i Bulgarien under året samt vid en flerdagars konferens riktad till det civila samhället inom ramen för ett ASEM-möte i Peking, Kina. MFD har också medverkat vid EU-kommissionens arbetsmöte om konventionen, föreläst för European Independent Living Institute och i medverkat i Agenda 2030-arbete globalt.

Material och kommunikation

De i uppdraget medverkande myndigheterna har under året tagit fram en kommunikationsplan (bilaga 2). En extern konsult bistod i den inledande fasen av arbetet med att ta fram en målgruppsanalys. MFD har under året tryckt och spridit fler exemplar av konventionstexten i fullformat, i fickformat och i lättlästformat. En film som förklarar konventionen och som tagits fram som ett projekt inom EU (DISCIT) har försetts med teckenspråkstolkning, svensk speakerröst och svensk text för att kunna användas i kommunikationsarbetet kring konventionen. Arbetet med att konkretisera kommunikationsplanen i material, produkter, webtexter, nyhetsbrev, strategi för sociala media, bilder och illustrationer m.m. har påbörjats. Konventionens innehåll och syfte har lyfts på MFD:s websida och i som ett genomgående tema i blogginlägg från myndighetens generaldirektör.

Planering för 2017

Under 2017 kommer medverkande myndigheter i uppdraget arbeta för att genomföra beslutad projektplan (bilaga 1) och kommunikationsplan (bilaga 2). Dessa listas i korthet nedan.

Insatser riktade gentemot kommuner

Kommunikation till Sveriges kommuner kommer huvudsakligen att ske genom befintliga arenor, nätverk, digitala kanaler, andra paraplyorganisationer med mera. Syftet med dessa insatser är att öka kunskapen om konventionen och dess innehåll.

MFD kommer också att fokusera på metodutveckling med ett fåtal valda och intresserade kommuner. Syftet är att samla goda exempel på hur man kan arbeta med konventionen lokalt och att MFD ska kunna använda denna metodutveckling i sitt ordinarie arbete när regeringsuppdraget upphör. Detta bidrar till att systematisera spridningen av de goda exempel som MFD samlar.

Insatser riktade till statligt anställda

I arbetet med att nå anställda i staten kommer MFD fortsätta sin samverkan med Uppsala universitet och utveckla och fördjupa samverkan med länsstyrelserna genom deras MR-nätverk samt genom utvalda och intresserade länsstyrelser. Länsstyrelserna är identifierade som en strategisk målgrupp då de har ett permanent MR-uppdrag i sina respektive instruktioner. MFD avser också att genomföra riktade insatser inom några myndigheter där de anställda har medborgarkontakt i stor utsträckning. Även rättsväsendet är en målgrupp för MFD vad avser framförallt spridning av rekommendationer och kommentarer.

Insatser riktade till rättighetsbärare

MFD kommer att arbeta för att stärka rättighetsbärarna genom lokala funktionshindersråd och genom kommunikation huvudsakligen via digitala kanaler. Insatser riktade till lokala antidiskrimineringsbyråer planeras för att öka kännedomen om konventionen, kommentarerna och rekommendationerna.

Insatser riktade till privata aktörer

MFD kommer att fördjupa sina insatser riktade gentemot privata aktörer på basis av den förstudie som för närvarande tas fram av en extern konsult. Syftet är att se om och hur funktionshinderperspektivet och konventionen kan bli en naturlig del av socialt ansvarstagande och hållbarhetsarbete, produktutveckling och rekrytering.

Insatser för att sprida kunskap om lagändringen

Med stöd bland annat av den tidigare nämnda enkäten till privata aktörer kommer DO att utveckla webbaserat innehåll om bristande tillgänglighet som en diskrimineringsform. Ett möte kommer också att arrangeras som en uppföljning av den myndighetssamverkan som ägde rum i samband med att lagändringen om bristande tillgänglighet trädde i kraft i januari 2015. DO kommer också bistå och medverka vid olika aktiviteter inom ramen för konventionsuppdraget där så är relevant.

Övriga insatser

MFD kommer att medverka vid seminarier och konferenser som arrangeras i samband med det kommande årets Barnrättsdagar, Almedalen, MR-dagar och liknande evenemang som bedöms vara av strategisk betydelse. MFD avser också att genomföra tre regionala konferenser under hösten 2017 för att sprida och öka kännedom, goda exempel och metoder för hur konventionen kan vägleda lokalt arbete inom funktionshinderområdet och fungera vägledande även för myndigheter.

**FN:s konvention om rättigheter för
personer med funktionsnedsättning**

**Delredovisning av uppdrag
om kommunikationssatsning
om rättigheter för personer
med funktionsnedsättning
(S2015/2415/FST)**

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
Besöksadress: Sturegatan 3
08-600 84 00
info@mfd.se
www.mfd.se
serie A 2016:31